

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

“6831 Sayılı Orman Kanunu’nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” ile gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz.

Burçgül ÇUBUK

İzmir Milletvekili

İbrahim AKIN

İzmir Milletvekili

GENEL GEREKÇE

Başta Akdeniz ve Ege Bölgeleri olmak üzere Türkiye’nin birçok bölgesinde her yaz mevsiminde orman yangınlarında artış yaşanmaktadır. İklim krizinin derinleşmesiyle birlikte bu artış daha da belirgin hale gelmiştir. İç Anadolu, Batı Karadeniz ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde de orman yangınları sayısında ve yanan alanlarda önemli oranda artışlar gözlenmektedir.

Bu yangınlar yalnızca orman alanlarını değil; seraları, tarım arazilerini ve yerleşim yerlerini de ciddi şekilde etkilemektedir. Yangınlar sonucunda orman ekosistemleri tahrip olmakta, kuşların göç yolları değişmekte, çok sayıda canlı türü yaşamını yitirmekte ve ekolojik denge geri dönülmesi zor biçimde zarar görmektedir. Ayrıca tarım alanlarının ve kent merkezlerinin zarar görmesi nedeniyle insanlar yaşamlarını kaybetmekte, evler ve iş yerleri kullanılamaz hale gelmekte, ekili ürünler yok olmaktadır.

Doğal yaşam alanlarının yok olması, insan yaşamını da doğrudan tehdit etmektedir. Çünkü doğa ve insan birbirinden ayrılmaz bir bütündür. Bu nedenle orman yangınlarıyla etkin bir şekilde mücadele edilmesi elzemdir. Orman yangınlarıyla mücadele; yangın öncesinde, yangın sırasında ve yangın sonrasında olmak üzere bütüncül olarak ele alınmak zorundadır. Her aşamada alınacak önlemler bilimsel veri ve analizlere göre planlanmalı ve uygulanmalıdır. Böylesi bir mücadele için temel

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm
Esas Komisyon	Tarım, Orman ve Köyşleri
Tarih: 1-10-2025	Esas No: 2/3285

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LIĞI
19 Eylül 2025
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
19 Eylül 2025
No: 1701494

ilkelerin belirlenmesi, gerekli kurumsal yapıların oluşturulması ve kurumsallaşma, olanak ve kaynakların doğru kullanımı önkoşuldur. Bu kanunun amacı; orman yangınlarının önlenmesi, yangınlarla etkin bir şekilde mücadele edilmesi, yangın sonrası zarar gören alanların restorasyonu ile yangın riski taşıyan alanların korunmasına, yanan orman alanlarına dair izleme ve yeni orman yetiştirilmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1: Orman yangınlarıyla mücadele yalnızca yangın anında söndürme faaliyetlerinden ibaret değildir. Yangınların önlenmesi, meydana gelen yangınların etkin şekilde söndürülmesi ve sonrasında tahrip olan alanların ekolojik olarak iyileştirilmesi bir bütün olarak ele alınmalıdır. Bu nedenle, 6831 Sayılı Orman Kanunu'nun ilgili başlığı, orman yangınlarıyla mücadelenin kapsamını daha bütüncül şekilde yansıtmak amacıyla "Orman Yangınlarının Önlenmesi, Söndürülmesi ve Rehabilit Edilmesi" olarak değiştirilmiştir. Böylece hem önleyici hem de iyileştirici kamu politikalarının geliştirilmesi için yasal çerçeve güçlendirilmiştir.

Madde 2: Anayasa'nın 169. maddesinde "Yanan ormanların yerinde yeni orman yetiştirilir, bu yerlerde başka çeşit tarım ve hayvancılık yapılamaz. Bütün ormanların gözetimi Devlete aittir. Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz. Devlet ormanları kanuna göre, Devletçe yönetilir ve işletilir. Bu ormanlar zamanaşımı ile mülk edinilemez ve kamu yararı dışında irtifak hakkına konu olamaz." hükmü yer almaktadır. "Yanan ormanların yerinde yeni orman yetiştirilir" ifadesi, başkaca faaliyet yapılamaz" anlamını içerse de "bu yerlerde başka çeşit tarım ve hayvancılık yapılamaz." açılımı sınırlı ve yetersiz kalmaktadır.

Kamuoyunda, orman yangınlarının başlıca nedenlerinden biri de, ormanların "enerji ve madencilik faaliyetlerine açılabilmesi ve turizm tesisleri yapılabilmesi" amacıyla kasıtlı olarak yakıldığı algısıdır. Mevzuata göre yanan orman alanlarında bu tür faaliyetlere izin verilemeyeceği bilinmemekte, bazı kötü örnekler kamuoyunun bu görüşüne haklılık kazandırmaktadır. Bu nedenle "yanan orman alanlarında enerji, madencilik ve turizm yatırımlarına izin verilemeyeceği" yasa hükmü olarak açıkça ifade edilmelidir. Ayrıca, yanan orman alanlarında avcılığa izin verilip verilmemesi Doğa Koruma ve

Milli Parklar Genel Müdürlüğü'nün Merkez Av Komisyonu'nun yıllık kararlarıyla belirlenmektedir. Örneğin 2025-2026 Av Dönemi Merkez Av Komisyonu Kararlarında, önce yanan orman alanları dikkate alınmamış, daha sonra bu yanlışlık kamuoyu baskısıyla düzeltilmiştir. Yanan orman alanlarında avcılık yapılamayacağı yıllık Merkez Av Komisyonu Kararlarına bırakılmamalı ve bu tür alanlarda av yasağı yasal güvence altına alınmalıdır.

Anayasa'nın 169. maddesinde ifade edilen "Yanan ormanların yerinde yeni orman yetiştirilir" ifadesi pratikte sadece "ağaçlandırma yapılır" şeklinde algılanmakta ve uygulanmaktadır. Oysa, başta en çok yanan kızılçam ormanlarının, kızılçamın milyonlarca yıllık evrimiyle kazandığı ekolojik ve biyolojik özellikleri dikkate alındığında, yangın sonrasında kolaylıkla kendini yenileyebildiği bilinmektedir. (Kızılçam, genç yaşlarda kozalak verme ve tohum tutma özelliğine sahiptir; yüksek ısıya maruz kaldığında tohumlarının çimlenme kabiliyeti artar ve yangın sonrası toprak üstünde oluşan kül tabakası organik ve inorganik besin maddesi açısından çok zengindir.) Kızılçam ve benzeri ağaç türlerinde, doğanın ve ormanın kendini yenileyebilmesine şans tanınmalıdır. Böylece, yeni yetişecek nesil ve yeniden kurulacak orman, o yörenin ekolojik koşullarına en uygun bireylerle ve biyolojik çeşitlilik devam ettirilerek sağlanmış olacaktır. Böylece ağaçlandırma giderleri de düşürülmüş olacaktır. Bu nedenle, yangın geçirmiş sahalarda yaşamını sürdüren ağaçlar yerinde bırakılarak kozalaklarından tohum dökmesi beklenmeli, an yakın çevreden sağlanan kozalaklı dallar alana serpiştirilmelidir. Yangın sonrası ilk vejetasyon döneminde (ilkbaharda) yangın geçiren alan incelenmeli ve çimlenme oranı gözlenmelidir. Çimlenmenin yetersiz kaldığı bölümlerde ağaçlandırma yapılmalıdır.

Ağaçlandırma yapılacak yerlerde dikilecek fidanların türü ve orijini son derece önemlidir. Bu nedenle öncelikle orman yangını riski yüksek bölgelerde, orman yangını sonrası yapılacak ağaçlandırma çalışmalarına hazırlıklı olmak amacıyla yeterli sayıda orman fidanlığı ve tohum bahçesi kurulmalıdır. Bu fidanlıklarda yangına dirençli orman yapıları oluşturulmasına uygun fidan çeşitliliği sağlanmalıdır. Plantasyon (tek tür) mantığıyla yapılmış ağaçlandırmaların belirli yaşlarda yangına aşırı hassas; kolay tutuşabilir ve yangın başladıktan sonra hızla yayılabilir özelliklere sahip olduğu bilinmektedir. Yangın sonrası oluşturulacak yeni orman yapılarının karışık (özellikle ibreli-yapraklı karışık) ormanlar olarak planlanması, orman yangınlarına karşı teknik bir önlem olarak düşünülmelidir. Ayrıca yangın emniyet şeritleri kenarlarına dikilecek fidan çeşitliliği de gözetilmelidir.

Yanan orman alanlarına hiçbir surette kültür/tarım bitkileri dikilmemelidir. Bazı art niyetli ve iyi niyetli kişi ve kesimler tarafından dile getirilen “yanan orman alanlarına zeytin, ceviz, badem vs. dikelim” önerilerine asla pirim verilmemelidir. Bu tür beklentiler yaratmak, kasdi orman yangını sayısını kesinlikle artıracaktır.

Her yıl çıkan binlerce orman yangını ve on binlerce hektar yanan orman alanı gerçeğine karşın ülkemizde orman yangınlarına ilişkin bir orman yangınları araştırma enstitüsü bulunmamaktadır. Öncelikle orman yangını sayısını düşürmek, kamuoyunu bilinçlendirmek ve eğitmek, çıkan orman yangınlarına en kısa sürede ve etkin müdahalede bulunarak yangınları büyümeden söndürmek, büyük orman yangınlarıyla mücadele etmek ve yangın sonrası yangına dirençli ormanlar oluşturmak, her şeyden önce bilimsel analiz ve verilere dayandırılmalıdır. Bunun için de gerekli araştırma kurumlarını kurmak devletin görevidir. Öte yandan orman yangınlarıyla mücadelede görev yapacak her türlü personelin bilimsel eğitim görmesi zorunludur. Bu tür eğitim kurumlarını kurmak da devletin görevidir. Orman yangını uzmanı yetiştirmek ve orman yangınlarının söndürülmesinde görev alacak personelin (işçilerin vb.) eğitilmesi ve bu eğitimin kurumsallaştırılması bir zorunluluktur.

Orman yangınlarının söndürülmesinde çalışan işçilerin önemli bir kısmı hizmet alımı ile işlendirilmektedir.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin 78'inci maddesinde “Personel çalıştırmasına dayalı hizmet alımları; ağırlıklı olarak personel çalıştırmasına dayanan, çalıştırılacak personel sayısının belirlendiği ve haftalık çalışma saatlerinin tamamının idare için kullanıldığı hizmetlerdir.” Yangın işçileri, taşeron firmalar aracılığı ile işlendirilmektedir. Bu sistemde, işçi ücretlerinin bir kısmına taşeron firmalar tarafından el konulmaktadır. Ölüm ve yaralanma riski taşıyan orman yangınlarıyla mücadelede çalışan yangın işçilerinin kesinlikle eğitim süreçlerinden geçirilmesi gerekmektedir. İşçilerin eğitimini gerek zaman kaybı gerekse ekonomik kayıp olarak gören taşeron firmalar, yetersiz ve göstermelik eğitimlerle, ellerinin altında tuttuğu işçileri İdareye teslim etmekte, tecrübesiz ve eğitimsiz işçiler orman yangınlarına gönderilmektedir. Bu nedenle, Eskişehir-Seyitgazi’de olduğu gibi ölümlü iş kazaları meydana gelmektedir. (Ölen beş orman işçisinin çok genç ve tecrübesiz oldukları bilinmektedir. Ölen beş AKUT gönüllüsünün ise ne denli orman yangını eğitimi gördüğü kuşkuludur). Hem orman yangınlarıyla etkili mücadele edebilmek ve hem ölüm ve yaralanma risklerini en aza indirmek ve hem de taşeron firmaların işçileri ek sömürüye tabi tutmalarını engellemek için, yangın işçilerinin kadrolu işçi olarak çalıştırılmaları gerekmektedir.

Büyük orman yangınlarında, işçiler, 4-5 gün, hatta 7-8 gün gece gündüz yangın alanında kalabilmektedir. Bu durum, işçilerde yorgunluk, dikkat eksikliği ve stres birikimine neden olmakta hem çalışma verimlerini düşürmekte ve hem de ölüm-yaralanma riskini artırmaktadır. Bu nedenle vardiyalı çalışma sistemine geçilmelidir. Orman yangınlarıyla mücadelede görev yapan herkesin uygun koruyucu giysiler ve teçhizatla donatılması zorunludur. Uygun giysi ve teçhizatı sağlamak OGM'nin asli görevidir. Bu görevin kanunen tanımlanması gerekmektedir.

Madde 3: Yürürlük Maddesidir.

Madde 4: Yürütme Maddesidir.

ORMAN KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun Beşinci faslında yer alan “II. Orman yangınlarının söndürülmesi” başlığı, “II. Orman Yangınlarının Önlenmesi, Söndürülmesi ve Rehabilit Edilmesi” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2- 6831 sayılı Kanunun 68 inci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir. “Yanan ormanların yerinde yeni orman yetiştirilir. Yanan orman alanlarında enerji ve madencilik faaliyetlerine ve turizm tesislerine izin verilemez; tarım, hayvancılık ve avcılık yapılamaz.

Yanan orman alanlarında yeniden orman yetiştirilmesinde doğal ekosisteme uygun olmak kaydıyla yangına dirençli orman yetiştirilmesi esastır. Yanan orman alanlarında inceleme ve plan yapmak üzere teknik komisyon kurulur. Bu komisyonun bileşimi ve görevleri yönetmelikle belirlenir. Bu komisyon, yangın sonrasındaki ilk ilkbaharda yanan alanda inceleme yaparak: kozalak veya tohum takviyesi yapılarak kendi haline bırakılacak veya ağaçlandırma yapılacak ve yangın emniyet şeridi yapılacak yerleri belirleyip haritalandırarak “yeni orman yetiştirme planı” hazırlar. Ağaçlandırma yapılacak yerlerde, yangına dirençli karışık ormanlar oluşturmak ve biyolojik çeşitliliği sağlamak esastır. Ağaçlandırmalarda kullanılacak her türlü fidanı yetiştirmek üzere yeterli sayıda orman fidanlığı ve tohum bahçesi kurmak Orman Genel Müdürlüğünün yükümlülüğü ve sorumluluğundadır. Ağaçlandırmalarda; yanan alandan ya da en yakın çevresinden sağlanan orijini belirli fidanlar kullanılır, kültür bitkileri kullanılamaz.

Orman Genel Müdürlüğü tarafından, orman yangını uzmanı yetiştirmek amacıyla Orman Yangınlarıyla Mücadele Enstitüleri, orman yangınlarının önlenmesi amacıyla kamuoyuna yönelik çalışmaları ve yangınların çıkış nedenlerini araştırmak, orman yangınlarıyla ilgili her türlü bilimsel araştırma yapmak üzere Orman Yangınları Araştırma Enstitüleri ve orman yangınlarında görev yapan işçilerin, diğer personelin ve gönüllülerin eğitimini sağlamak üzere Orman Yangını İşçi Eğitim Müdürlükleri kurulur.

Orman yangınlarının söndürölmesinde çalışacak işçiler kadrolu işçi statüsüyle vardiyalı çalıştırılır ve en az iki aylık eğitim programına tabi tutulur. Orman yangınlarının söndürölmesinde gönüllü olarak çalışmak isteyenlere en az bir ay eğitim programına tabi tutularak, sertifika verilir. İşçilerin ve gönüllülerin eğitimi ve gerekli teçhizat ile giysileri Orman Genel Müdürlüğü tarafından ücretsiz olarak sağlanır.”

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.